

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

3. De partibus essentialibus peccatorum, & effectibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De partibus essentialibus peccatorum, & effectibus.

CAPVT III.

Sicut in re artificiali duas partes consideramus, & materiam, & formam: ver. gra. in domo, lapides, & ligna locum obtinent materiae, at dispositio, & constructio eorum locum tenent formae. ita in peccato etiam suo modo duo insunt, vnum est velut materia, alterum est velut forma. Materia est actus & operatio ipsa, quae reperitur commissionis. Sed effectus ipsius operationis reperitur in peccato omissionis: verbi gratia, occisio hominis est materia in peccato commissionis non audire sacrum est materia in peccato omissionis contra praecipuum Ecclesiae; recessus vero a regula diuina, siue contra faciendum, siue extra, est forma: propterea enim occultum est peccatum, quia contra diuinum praecipuum est. Similiter non audire sacrum, ob id peccatum est, quia contra praecipuum est. Forma ergo peccati non est quid positum, sed solum carentia rectitudinis, & conformitatis ad regulam.

In ista deordinatione, seu carentia rectitudinis, praecipuum cum peccatum est mortale, duo considerantur, & auersio a Deo, & conuersio ad creaturam: qui enim peccat, regulam Dei spernit, ob id a Deo auertit se, & affectus aliquo apparenti bono peccat, ob id conuerti dicitur ad bonum creaturam. Vnde in omni peccato mortali, homo propter creaturam relinquit Deum, & dicitur auerti a bono incommutabili, scilicet Deo, & conuerti ad bonum commutabile, scilicet creaturam, ob idque peccatum grauissima est Deo illata iniuria ab homine. Quamuis autem in veniali aliquo modo ista sint, sed imperfecte valde, non enim Deum integre relinquit, ob id non destruit gratiam, nec incurrit homo poenam propter veniale, quam incurrit ob mortale.

Cuius effectus duo sunt praecipui, macula, & reatus. Macula est priuatio gratiae, quae pulchritudo est animae, & ornamentum. Reatus est obligatio ad poenam aeternam, quae peccato debetur. Est autem duplex, iuxta duas peccati partes: ratione enim auersionis huiusmodi debetur poena damni, quae est, non videre Deum in aeternum. Qui enim auertit se a Deo, iuxta Dei visionem priuatur. Ratione vero conuersionis ad creaturam,

ram, debetur poena sensus: iuste enim à creatura torquetur, qui propter ipsam auctorem Deum relinquit. Vtraque autem poena aeterna est, quia peccatum est perfectæ auersionis, & conuersionis. In veniali etiam ista duplex est poena, at non perfecta, sed temporalis: ad tempus enim non videt Deum in purgatorio, & ibidem torquetur. Sed in veniali non est macula proprie, quia non expellit gratiam, sed feruorem charitatis, & deuotionem aliqua ex parte extinguit, & in frigidat. Post actum igitur peccati, stabilis manet reatus, & macula, nisi poenitentia deleantur. Hæc sunt igitur peccati partes, & effectus. Oportet autem hic notare, quod peccata omnia, siue mortalia, siue venialia, materia sunt sacramenti huius poenitentiae, sed non eodem modo. Mortalia etenim sunt necessitatis materia, id est, non possunt alio modo deleri, nisi per poenitentiae sacramentum, saltem in voto susceptum, cum non potest in re suscipi. At venialia, sunt quidem materia confessionis, vnde quis cum solo veniali potest recipere sacramentum poenitentiae, Concil. Trident. sess. 14. cap. 5. tamen non sunt necessaria materia, quoniam homo non tenetur confiteri, si tantum veniale habeat, quamuis sit tempus Quadragesimæ, sed debet sumere Sacramentum Eucharistiæ, nisi sequatur scandalum aliquod. Tunc enim deberet accedere ad confessionem, saltem vt diceret se non habere conscientiam peccati mortalis vllius. Aliqui tenent esse necessariam materiam in tempore præcepti, sed probabilius est oppositum: nam præceptum confessionis tantum est de mortalibus. ita D. Thom. 3. p. q. 84. art. 2. Scot. in 4. d. 17. q. 11. Dur. ibid. q. 9. Quando verò esset dubium de veniali, an esset mortale, tunc necessaria esset materia. Quamuis hoc ita sit, tamen maxime accedere quis debet confessioni, cum solo etiam veniali, saltem propter gratiam, quæ in ipso sacramento datur, & per actum humilitatis, qui exercetur. Veniale autem potest, præter poenitentiam, alijs vijs remitti, scilicet oratione dominica, aqua benedicta, pectorisunctione, benedictione Episcopali, feruenti charitatis actu. Hæc igitur est materia huius Sacramenti remota, scilicet peccatum.